

SITRA

MISTÄ TULEVAISUUDEN SUOMI RAKENTUU? - yhteenvetoraportti osallistujille

FOUNTAIN PARK

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	3
Toteutus	
Teoriatausta	4
Haastatteluprosessi	5
Analysointiprosessi	6
Tulokset	
Yhteenveto	7
Globaali talous	8
Ilmasto ja ympäristö	9
Palveluliiketoiminta	10
Hyvinvointi ja yhteisöllisyys	11
Koulutus	12
Yritysten toimintaedellytykset	13
Vapaaehtoistyö ja osallistuminen	14
Innovaatiot ja liiketoiminta	15
Monikulttuurisuus ja maahanmuutto	16
BRIC-maat (Brasilia, Venäjä, Intia ja Kiina)	17
Tietoyhteiskunta	18
Energiatuotannon murros	19
Johtaminen	20
Kaupunkikulttuuri	21
Turvallisuus	22

Verkkohaastattelun ja raportin ovat tuottaneet Fountain Park Oy:stä
Ville Tapio, Anssi Tervonen ja Anu Valtari.

FOUNTAIN PARK

Verkkopohjaisia menetelmiä ennakoivaan johtamiseen

ISBN 978-951-563-633-1

<http://www.sitra.fi>

Esipuhe

Sitra siirtyi vuoden 2005 alusta ohjelmajohjaiseen toimintamalliin, jonka avulla se pyrkii tehostamaan yhteiskunnallista vaikuttavuuttaan ja resurssiensa käyttöä. Ulkopuolisten arvioitsijoiden palaute vuoden 2007 lopussa päättyneiden kolmen ohjelman – Ympäristö-, Venäjä- ja Intia-ohjelmien - osalta oli pääosin positiivista mutta kehittävääkin löytyi. Yksi keskeisimmistä arvioinnissa tunnistetuista Sitran ohjelmatoiminnan kehittämiskohteista oli ohjelmien valmistelun läpinäkyvyyden ja osallistavuuden parantaminen.

Vastasimme arviointipalautteeseen avaamalla uusien ohjelma-aiheiden valmistelun sidosryhmillemme. Sitran kahden seuraavan ohjelma-aiheen ensimmäisen vaiheen ideointi toteutettiin yhteistyössä Fountain Parkin kanssa hyödyntäen verkkopohjaista haastattelutyökalua, jossa haastatteluun kutsutuilla oli mahdollisuus ehdottaa Suomen tulevaisuuden kannalta tärkeitä teemoja sekä arvioida toisten antamien ehdotusten merkittävyyttä. Kutsu verkkohaastatteluun lähetettiin 2150 henkilölle, joista 604 henkilöä osallistui. Suomen tulevaisuuden kannalta tärkeitä teemoja, ajatuksia ja näkökulmia kertyi 2474 kappaletta. Tähän raporttiin on kiteytetty verkkohaastattelun tulokset teemoittain.

Sydämelliset kiitokset kaikille verkkohaastatteluun osallistuneille ja antoisia lukuhetkiä Suomen tulevaisuuden parissa,

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto - Sitra

Mikko Kosonen
Asiamies

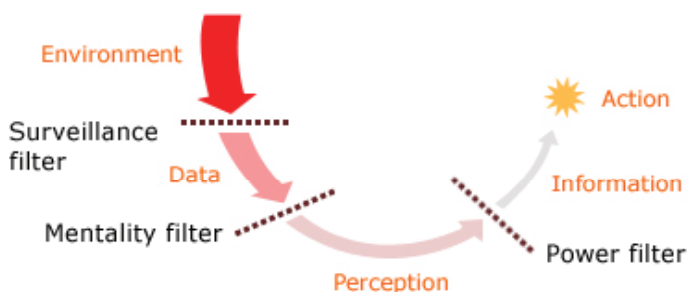
Teoriatausta

Verkkohaastattelun menetelmä perustuu yhden modernin strategisen suunnittelun tärkeimmän vaikuttajan Igor Ansoffin ajatukseen kolmesta filteristä, jotka heikentävät organisaatioiden kykyä hyödyntää toimintaympäristössä olevaa tietoa.

Havainnointifilteri estää hyödyntämästä tietoa, joka tulee henkilökohtaisen suuntautumisen rajaaman näkökenttämme ulkopuolelta. Uudet trendit yllättävät meidät usein takavasemmalta.

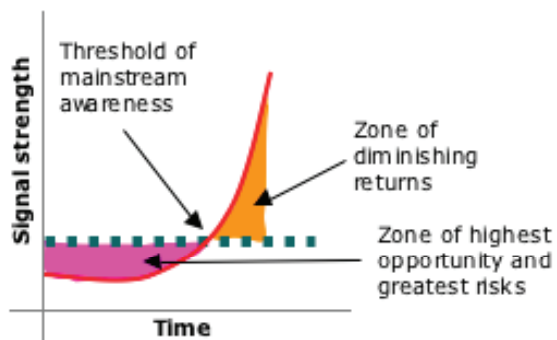
Mentaalifilteri estää hyödyntämästä havaitsemaamme tietoa, jolla emme usko olevan merkitystä omien uskomustemme ja kokemustemme perusteella.

Valtafilteri estää hyödyntämästä tietoa, joka suodattuu hierarkisen organisaation päätöksentekoprosessin tai voimakkaiden vallalla olevien tapojen tai uskomusten takia.

Igor Ansoff lanseerasi myös käsitteen heikot signaalit (weak signals). Ansoffin mukaan strategiset yllätykset antavat itsestään viitteitä etukäteen. Viitteet, eli heikot signaalit, ovat aluksi epämääräisiä ja vaikeasti tulkittavia, mutta ajan myötä ne vahvistuvat ja konkretisoituvat.

Havaitsemalla heikot signaalit ajoissa ja valmistautumalla niiden vahvistumiseen, organisaatio voi saavuttaa merkittävän kilpailuetuaseman tilanteessa, jossa heikko signaali vahvistuu nopeassa tahdissa merkittäväksi trendiksi.

Haastatteluprosessi

1) Ensimmäisessä vaiheessa osallistujilla oli mahdollisuus antaa haluamansa määrä ehdotuksia, jotka heillä oli päällimmäisenä mielessä.

2) Toisessa vaiheessa osallistujat haastettiin miettimään ehdotuksia eri näkökulmista, esimerkiksi:

- johtamisen näkökulmasta
- yritysten näkökulmasta
- ikääntyvien näkökulmasta
- vapaaehtoistyön näkökulmasta
- maaseudulla asuvan näkökulmasta

Haastavilla näkökulmilla pyrittiin saamaan osallistujat tuottamaan enemmän ehdotuksia ja avaamaan havainnointi- ja mentaalifilttereitä ehdotusten monipuolistamiseksi.

3) Kolmannessa vaiheessa osallistujilla oli mahdollisuus lukea ja arvioida muiden tekemiä ehdotuksia. Tällä pyrittiin estämään tiedon suodattuminen valtafilterillä ja avartamaan edelleen ihmisten näkökulmia viimeistä vaihetta varten.

Kaikkien osallistujien ehdotukset olivat lähtökohtaisesti tasa-arvoisia. Jokainen osallistuja sai arviotavakseen valitsemansa määrän muiden vastaajien tuottamia ehdotuksia autenttisisessa muodossaan. Ehdotusten tärkeyteen otettiin kantaa raahaamalla ehdotus tikkataululla sitä lähemmäksi keskustaa mitä tärkeämpänä osallistuja ehdotusta piti.

4) Viimeiseksi osallistujia haastettiin vielä miettimään Suomen tulevaisuuden teemoja yllättävien, jopa epätodennäköisten tapahtumien kautta.

SITRA

Näin haastattelu etenee Sivu 2/7 1 2 3 4 5 6 7

Päiset antamaan vastauksia kolmessa vaiheessa:

Omasta näkökulmastasi

Haastavista näkökulmista

Luettuasi muiden vastauksia

Pyydämme sinua myös arvioimaan muiden vastauksia laittamalla ne tärkeysjärjestykseen. Omat vastauksesi menevät vastaavasti muiden arvioitavaksi.

Jatka

Platform as a Service by **FOUNTAIN PARK**
support@fountainpark.com

Haastattelun etenemisprosessi

Analysointiprosessi

Ehdotukset luokiteltiin aluksi teemaluokkiin ehdotusten sisältämien sanojen avulla. Teemaluokitus tehtiin käyttämällä avuksi tekstilouhintaohjelmistoa, jonka avulla teksteistä löydettiin oleellinen sisältö.

Tämän jälkeen teemaluokille laskettiin yksittäisten signaalien arvioinneista saadut tärkeydet teemaluokkien keskiarvoiksi. Samalla laskettiin myös yksittäisten signaalien saamien tärkeysarvioiden hajonta ja keskiarvohajonta kullekin teemaluokalle. Keskihajonta kuvaa sitä, miten samaa mieltä yhden ehdotuksen tärkeydestä ollaan oltu. Yhtä ehdotusta on voitu arvioida useita kymmeniä kertoja.

Lopuksi laskettiin kullekin teemalle taustaryhmäkohtainen tärkeys, jossa vertailtiin eri teemojen tärkeyttä erilaisissa taustaryhmissä. Taustaryhminä käytettiin vastaajan sukupuolta, työasemaa, ikää ja sektoria.

Tässä raportissa esitetään aluksi yhdellä ”pallo”-kuvalla kaikkien teemaluokkien tärkeys ja hajonta. Hajonnasta on käytetty kuvassa nimitystä erimielisyys. Kuvassa pallon halkaisijan koko esittää teemaan tulleiden ehdotusten määrää.

Tämän jälkeen syvennytään yksittäisiin teemoihin. Jokaiselle teemalle on varattu oma sivunsa. Sivulla esitetään lyhyt yhteenveto teemassa esiintyvistä aiheista ja 3-5 valittua lainausta vastaajien ehdotuksista. Sivulla esitetään myös kuvan avulla teeman tärkeyden vertailu taustaryhmittäin, joka tuo esiin suuriakin eroavaisuuksia asioiden tärkeydessä eri ryhmien välillä.

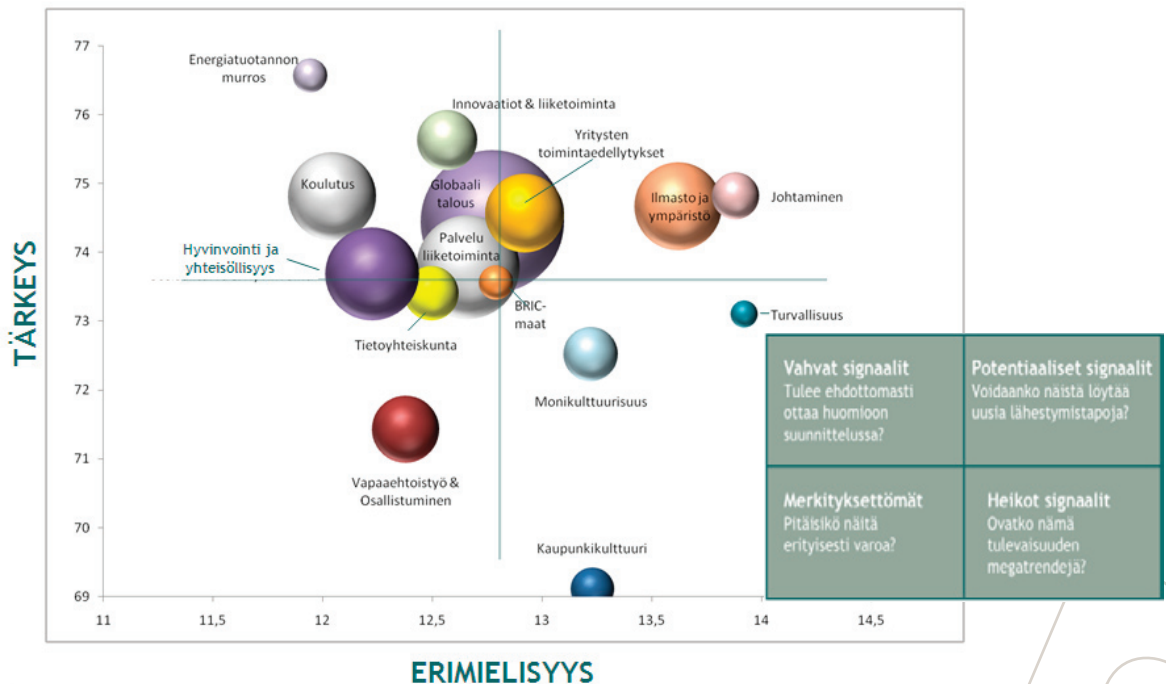

Yhteenveto

Suomen kannalta tärkeinä aiheina tulevaisuuden kannalta nousivat esiin seuraavat teemat yleisyysjärjestyksessä:

1. Globaali talous
2. Ilmasto ja ympäristö
3. Palveluliiketoiminta
4. Hyvinvointi ja yhteisöllisyys
5. Koulutus
6. Yritysten toimintaedellytykset
7. Vapaaehtoistyö ja osallistuminen
8. Innovaatiot ja liiketoiminta
9. Monikulttuurisuus ja maahanmuutto
10. BRIC-maat (Brasilia, Venäjä, Intia ja Kiina)
11. Tietoyhteiskunta
12. Energiatuotannon murros
13. Johtaminen
14. Kaupunkikulttuuri
15. Turvallisuus

Selkeästi tärkeimmäksi teemaksi Suomen tulevaisuuden kannalta nousi energiatuotannon murros, vaikka se ei ehdotuksissa määrällisesti noussutkaan merkittäväksi. Seuraavaksi tärkeimpiä olivat nykyisinkin Suomen vahvuuksiksi koetut innovaatiot ja liiketoiminta sekä koulutus.

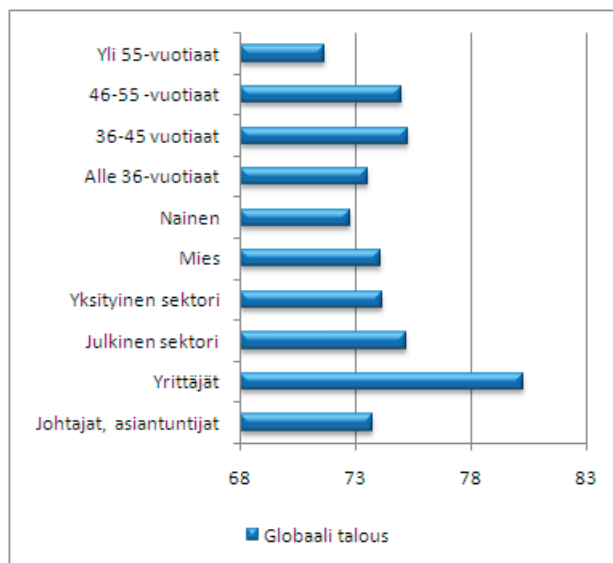

Teemojen tärkeys, erimielisyys ja yleisyys

Globaali talous

Globalisaatio on väistämätöntä, ja se tuo mukanaan niin uhkia kuin myös mahdollisuuksia Suomen kilpailukyville ja kansainväliselle houkuttelevuudelle. Suomella on hyvät mahdollisuudet menestyä globaalissa taloudellisessa ympäristössä, kunhan toimii aktiivisesti omilla (jopa yhdistetyillä) vahvuuksillaan ja osaamistaan fokusoiden. Onnistumisen kannalta tärkeää on osaamisen säilyttäminen Suomessa. Uusia yhteistyön ja toiminnan malleja tulee kuitenkin pienen maan aktiivisesti kehittää, samoin muualla maailmassa tehtyjen innovaatioiden hyödyntämistä.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Parhaiden kykyjen houkuttelevuus jäämään Suomeen

”Yritykset, työmarkkinat ja työntekijät globalisoituvat. Suomella pitää olla tarjottavana jotakin erityistä jotta kansakunnan elämäntasoa kohottavat kyyt haluavat jäädä Suomeen ja jotta pystyttäisiin houkuttelemaan heitä tänne ulkomailtakin. Muuten käy niin että maailma vie osaajat ja tänne jäävät vain kiukuttelevat ja saavutettuihin etuihin tarrautuvat, lisäarvoa tuottamattomat työntekijät.”

Kilpailukyky maailmalla

”Kuinka Suomi ja suomalaiset yritykset pärjäävät kiristyvässä kilpailussa maailmalla. Mitkä ovat ne tekijät, joiden avulla Suomi voi erottua.”

Kestävä kehitys, osaaminen, innovaatiot

”Kestävän kehityksen huomioiminen ja hyödyntäminen koko yhteiskunnassa, osaamisen kehittäminen ja sen hyödyntäminen erilaisissa verkostoissa, sen tehokas hyödyntäminen, muutosjohtajuus, joka palkitsee ja kannustaa, innovaatioiden tietoinen kehittäminen, hyödyntäminen ja markkinointi. Globaali ajattelu.”

Kansainvälisyys ja kv ymmärrys

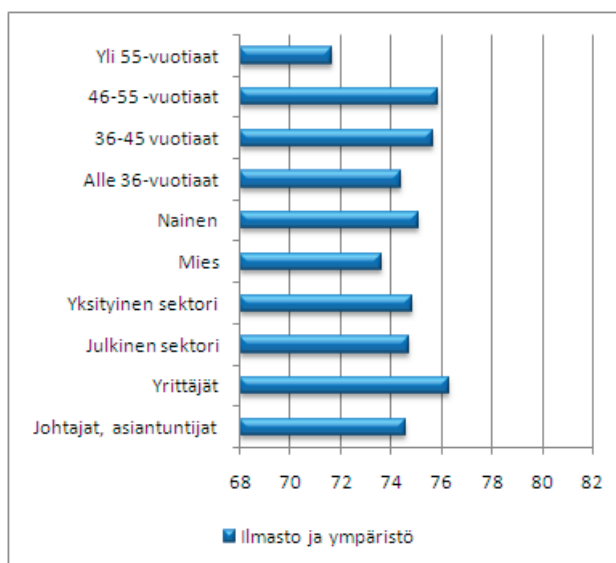
”Tulevaisuudessa selviytyminen yksilö- ja viiteryhämätasolla edellyttää suvaitsevaisuutta, kompromisseja, ymmärrystä ja tämä - tieteenkin - kv-vuorovaikutusta ´samalla tasolla´ muiden kieli- ja kulttuurialueiden (myös bisnes-sellaisten) henkilöiden ja organismien kanssa.”

Ilmasto ja ympäristö

Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan syvemmin yhteiskuntaan ja poliittisiin järjestelmiin. Yksilöiden henkilökohtaisten valintojen takana olevan arvopohjan muuttuessa myös kokonaiset yhteiskuntajärjestelmät voivat muuttua. Suomen tulee olla sitoutunut ja kantaa vastuunsa, mutta suomalaisten tulee nähdä arvomaailman muutos mahdollisuutena ja satsata teknologioihin ja toimintatapoihin, jotka taistelevat ympäristön puolesta. Millaisia uusia mahdollisuuksia ja tuulia ilmastonmuutos tuo teknologialle ja sen kehitykselle?

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Ilmastonmuutos

”Tulee vaikuttamaan kaikkeen mitä teemme.”

Ilmastonmuutos

”Ilmastonmuutos voi tuoda sekä hyvin suuria uhkia, esim. kansanvaelluksia, että mahtavia liiketoimintamahdollisuuksia. Nyt on etsikkoaika nähdä erityisesti se, että pieni ja nopea kansa voi löytää erityisesti teknisiä ratkaisuja maailman kansojen elämän helpottamiseen mahdollisimman lähellä niitä alueita, joilla he nykyisin asuvat. Erityisen tärkeää on ruuan ja juomaveden riittävyyden takaaminen.”

Ilmasto ja puhdas teknologia sekä uudistuvat polttoaineet

”Mitä Suomen tulee tehdä kansakuntana, jotta meistä tulisi johtava ympäristöteknologian maa, joka käyttäisi biopolttoaineita ruoan tuotantoon kajoamatta”

Ympäristön arvostaminen, ekologia

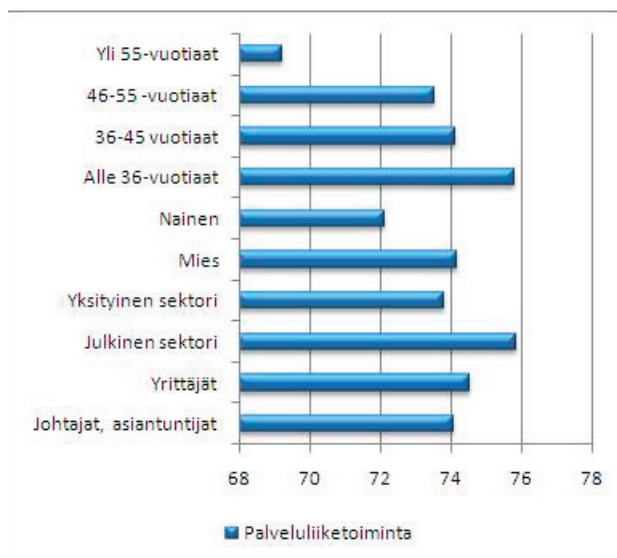
”Suomalaiset saattavat pikapuolin herätä arvostamaan ympärillään olevan luonnon puhtautta ja kauneutta (niin kauan kuin sitä vielä on ympärillämme). Heräämmekö vihdoinkin ympäristökysymyksiin ja teemmekö tulevaisuudessa enemmän ekologisia valintoja?”

Palveluliiketoiminta

Hyvinvointipalvelujen tuottaminen siirtyy julkiselta sektorilta yksityiselle, mutta kaikkien väestöryhmi- en tarpeet on otettava paremmin huomioon. Erityisesti lasten ja vanhusten hoidon koetaan olevan uhanalainen ja jäävän tuottavuuskehityksen jalkoihin. Julkisten palveluiden tehokkaampi tuottaminen ja teknologian hyödyntäminen vaatii myös julkisissa palveluissa uusia innovaatioita. Samanaikaisesti palveluista voidaan tehdä suomalainen kilpailuetu. Palvelujen kansainvälistämistä on opittava ja palveluista on tehtävä menestyviä liiketoimintakonsepteja. Palvelujen tulee kuitenkin sopeutua ihmisiin, ei toisinpäin.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Ikääntyvien osuus väestöstä kasvaa

”Verovarjoilla tuetut palvelut huononevat, yksityisten palvelujen osuus kasvaa.”

Palvelutason säilyttäminen.

”Erityisesti sosiaali- ja terveydenhoidossa on löydettävä uusia toimintatapoja, jotta palvelut voidaan turvata.”

Palveluihin perustuva liiketoiminta

”Kun tuotanto siirretään halvempiin maihin, Suomessa kannattaisi opetella sellaista palvelukulttuuria, johon sisältyy liiketoiminnan mahdollisuus. Miten palveluita ostetaan, myydään, toteutetaan tehokkaasti, kehitetään, kaupataan myös kansainvälisille markkinoille? Mitä tämä merkitsee suomalaisen jäyhän kulttuurin kannalta, miten tätä kulttuuria voi muuttaa?”

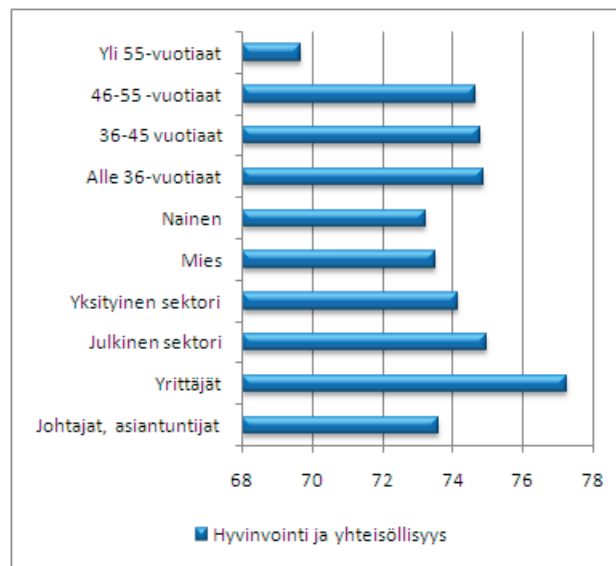
Innovointi

”Uusien tuotteiden ja palveluiden mahdollisuuden ymmärtäminen ensimmäisenä on hyvin tarpeellista menestymiseksi kansainvälisessä kilpailussa. Sen osatekijöitä ovat avoin asennoituminen, kannustava ilmapiiri, korkea tiedon taso, visionäärisyys ja mielikuvitus. Sekä koulutuksen että työympäristön tulisi olla niiden kannalta mahdollisimman hyvä, mikä edellyttää selvästikin muutoksia.”

Hyvinvointi ja yhteisöllisyys

Suomalaisen yhteiskunnan eriarvoistumista pidetään uhkana Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnille. Sosiaaliset verkostot kuihtuvat ja sitä myöten yhteisöllisyyden kokeminen vähenee. Virtuaalinen yhteisöllisyys paikkaa tätä aukkoa tulevaisuudessa yhä enemmän. Ennen kaikkea lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja yhteisöön sosiaalistaminen nähdään asioina, joihin täytyy tulevaisuudessa tosissaan panostaa eri toimijoiden välisenä entistä tiiviimpänä yhteistyönä. Vanhempien oikeutta ja velvollisuutta toimia lastensa kasvattajina ja viettää aikaa lastensa kanssa peräänkuulutetaan. Myös työhyvinvoinnista ja työssä viihtymisestä ja kehittymisestä kannetaan huolta – työ ei saa olla vain kellokortin leimaamispaikka. Ihmiset tekevät tulevaisuudessa suuriakin elämäänsä liittyviä päätöksiä hyvinvointiaan ajatellen: mm. luomutuotantoon ja ekologisuuteen liittyvät asiat ovat pinnalla.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Lasten ja nuorten henkinen hyvinvointi

”Lasten ja nuorten pahoinvointi näkyy nyky-Suomessa lisääntyvänä ja yhä nuorempien lasten ja nuorten päihteidenkäytönä sekä mielenterveydellisten ongelmien sekä häiriökäyttäytymisen lisääntymisenä. Jotta Suomi myös tulevaisuudessa on edelläkävijämaa, tulee meidän merkittävästi entistä tehokkaammin keskittää voimavaroja lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien asioiden hoitamiseen. Tässä huomioitavia asioita olisi esim. toisen vanhemman oikeus aikaisempaa pitempään osapäiväiseen työntekoon ja näin luoda mahdollisuus omien lasten entistä parempaan huolenpitoon siinä vaiheessa, kun lapset ja nuoret vielä tarvitsevat läheistä tukea ja turvaa vanhemmiltaan.”

Työhyvinvointi ja omien vahvuuksien hyödyntäminen työssä.

”Julkinen sektori lienee tämän asian kannalta yksi suurimpia haasteita. Tehokkuus ei tule tulosohjauksen kautta, vaan ihmisten osallistamisen ja työn merkityksen kehittämisen kautta. Julkinen sektori, joka tekee työtä sydämellä ja intohimolla olisi aika mieletön juttu!”

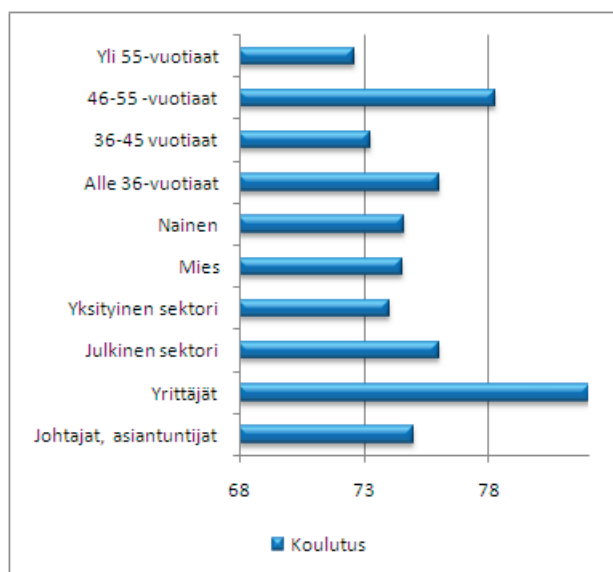
Sosiaalisesti kestävä kehitys

”Sosiaalinen eriarvoisuus lisääntyy. Osaamisvaateet kasvavat globalisaation vaikutuksesta ja elinkeinorakenteen muuttuessa. Taloudellisen hyvinvoinnin hintana yksilön mahdollisuus tasapainoiseen ja rikkaaseen elämään saattaa olla mahdollista vain osalle suomalaisista kasvavan joukon jäädessä marginaaliin ja syrjäytyessä.”

Koulutus

Tasa-arvoinen koulutusmahdollisuus on nähtävä voimavarana – koulujärjestelmästä ei saa tehdä eriarvoistavaa. Koulutuksella nähdään olevan suuri merkitys nuorten syrjäytymisen estämisessä. Koululaitoksen kasvattajaroolin vahvistaminen koetaan tärkeäksi, mutta sen on myös kyettävä vastaamaan yritysten ja työelämän tarpeisiin ja joustamaan riittävästi tarpeiden muuttuessa mm. elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia tarjoamalla. Oppimisympäristöjä on kehitettävä ja opetuksen monipuolisuutta sekä oppilaiden luovuutta on vaalittava, koska ne ovat innovaatiokyvyyden pohjana. Koulutus on pystyttävä pitämään kansainvälisesti kilpailukykyisenä.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Riittävän sivistyksen takaaminen.

”Nuorisosivistyksen jakaantuu kahtia. Toisaalta osa heistä on tietävämpiä ja fiksumpia kuin aiemmat sukupolvet. Toisaalta toisella osalla nuorisosta (toki vähemmistöllä) ei ole riittävä yleistä sivistystä tai edes kykyä käyttäytyä asiallisesti. Koululaitokseen täytyy palauttaa opettamisen kylkeen kasvatus tehtävä entistä voimakkaammin.”

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutuminen

”Tietoyhteiskunnassa kaikkien osaamispotentiaali on tärkeä saada esiin. Koulutus voi ehkäistä ylisukupolvista syrjäytymistä. Koulu on omaksuttava uusi rooleja - koulun rooli ei voi olla enää vain pedagoginen vaan myös sosiaalinen tukea ja yhteistyötä perheiden kanssa tarvitaan jotta lasten kapasiteetti pääsee maksimissaan esiin.”

Suomalainen koulutus ja osaaminen

”Suomalaisella koulutuksella on perinteisesti ollut vahva arvotus ulkomailla. Kuinka säilytetään ja nostetaan koulutuksen tasoa kiihtyvän kilpailun aikana? Yliopistoilla tehdään mm. sisäistä auditointia, mutta sen tuloksissa on parantamisen varaa. Koulutuksen taso on vaarassa laskea, ja suomalaiset opiskelevat yhä enemmän ulkomailla. Suomalainen koulutus ja osaaminen ei enää houkuttele entiseen tapaan. Suomalaisten osaajien liikkuvuus on arkipäivää, mutta millä saataisiin suomalaisen koulutuksen taso säilymään?”

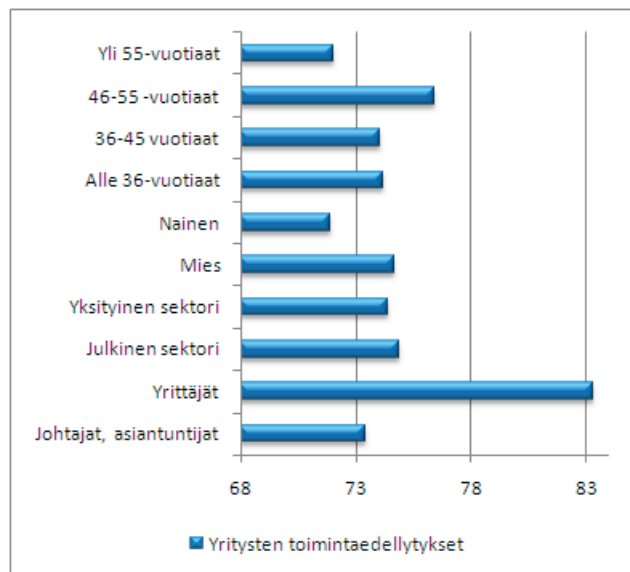
Koulutustoimintaa kehitettävä jatkuvasti kilpailukykyimme takia

”Tällä hetkellä sekä yli- että alitarjontaa. Koulutuspanostukset eivät saa olla valta-, alue- eikä kielipolitiikkaa. Parhaat mahdolliset eväät nuorille ja varttuneille on päämäärä josta pidettävä kiinni. Pyrittävä luomaan järjestelmä joka on joustava ja pystyy vastaamaan haasteisiin. Kansainvälisyyskasvatus on yhä tärkeämpää ja pienen kansantalouden ainoa mahdollisuus”

Yritysten toimintaedellytykset

Suomalaisille yrityksille on taattava ja varmistettava myös tukeva ponnahduslauta kansainväliseen menestymiseen. Tämä edellyttää ensinnäkin perusrasurssien kuten työvoiman, energian ja raaka-aineiden saannin varmistamista, mutta erityisesti myös uusien kasvavien yritysten vaatimien rasurssien saannin kehittämistä – kuten rahoitusta, osaavaa työvoimaa, kansainvälistä kokemusta ja yrittäjyyteen innostamista. Työelämän vaatimusten on sopeuduttava ihmisten kyvykkyyteen ja varmistettava pitkällä tähtäimellä työntekijöiden viihtyvyys ja terveys. Osaamispääomaa ei saa polttaa loppuun vaan se on mobilisoitava kestäväällä tavalla. Hiljaisen tiedon siirtämisen merkitystä senioreilta junioreille painotetaan. Verkostoituminen on tulevaisuuden(kin) teema osaamisen, kehittymisen ja liiketoiminnan kannattavuuden kannalta.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Asememuutosten vaikutus liiketoimintaedellytyksiin

”Asememuutokset aukaisevat ja sulkevat liiketoimintoja; Turvallisuusbusiness, vedenpuhdistus, energia jne. kasvavat, energiasyöpöt toimialat taantuvat tai jopa kuolevat. Ekologisesti vastuullisten yritysten maineen kehittyminen ja sen vaikutus tulokseen.”

Energia, työvoima, toimintaympäristö, rahoitus, kansainvälisyys

”Sähkön ja raaka-aineiden saanti on pystyttävä varmistamaan tilanteessa kuin tilanteessa. Suomi vanhenee ja siihen liittyen sopivan koulutuksen omaavan ja riittävän edullisen työvoiman saanti on avainasemassa - toisaalta myös avoimen ja hyvähenkisen hyvinvointiyhteiskunnan säilyttäminen on tässä yhteydessä tärkeää mm. innovaatioympäristön säilyttämisen ja kehittämisen kannalta. Kansainvälistyminen on ollut keskeinen piirre suomalaisyrityksien toiminnassa viime vuosina. Miten yhteiskunnan rakenteet saataisiin tukemaan tätä laajentumista kotimaan perustoimintoja ja kotimaista omistusta vaarantamatta?”

Luovuus

”Suomalainen yrityskulttuuri ei arvosta luovuutta ja innovaatioita. Johtamiskulttuuri perustuu vielä osittain vanhaan, autoritääriiseen johtamismalliin. Nuoret haluavat tehdä töitä elämää varten, eivät elä työtä varten.”

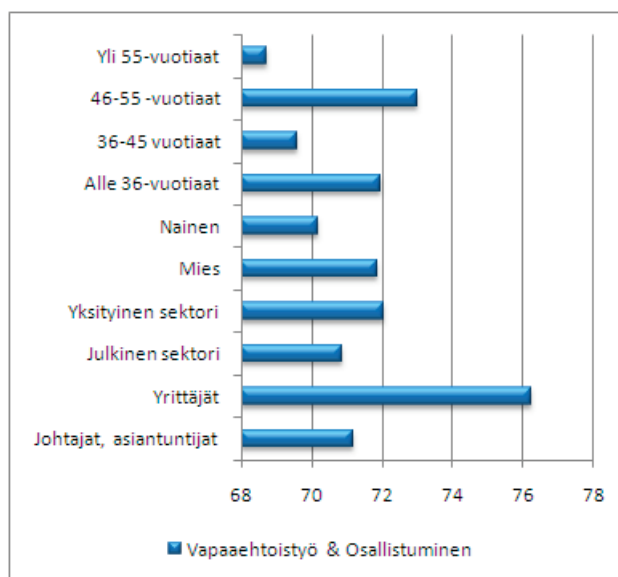
Eläkeläisten osaamisen ja kokemuksen hyödyntäminen

”Suomi, yhteiskuntana ei hyödynnä sitä osaamista ja kokemusta mitä eläkkeelle siirretyillä on. Suomi Oy:llä tulee olla samanlainen tietämys ‘henkilökunnastaan’ kuin johtavilla kansainvälisillä yrityksillä on omista resursseistaan. Nykyisiä verkostoja on kehitettävä niin että ‘työnantaja’ löytää yhteiskunnassa vapaana olevat osaamiset ja kokemukset.”

Vapaaehtoistyö ja osallistuminen

Vapaaehtoistyön rooli tulevaisuudessa tulee kasvamaan samoin kuin epävirallisten (todellisten ja virtuaalisten) verkostojen vaikutusvalta. Kansalaisten mielipiteet on otettava paremmin huomioon kaikessa päätöksenteossa. Kansalaiskeskustelun ja mielipideilmaisun yhtenä tärkeänä väylänä on tulevaisuudessa sosiaaliset verkkomediat. Kansalaisten aktiivisuus osallistua arvojensa mukaisiin vapaaehtoistoimintoihin lisääntyy, erityisesti hyväkuntoisten eläkeläisten vapaaehtoistoiminnan reservi kasvaa. Vapaaehtoistoiminnan ja julkisen toiminnan yhteistyön kehittäminen koetaan mahdollistavana edellytyksenä palveluiden kehittämistyössä. Työelämässä hyvinvointia tuottavat osallistuminen päätöksentekoon ja osallistava johtaminen.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Kiinnostustus osallistua

”Tärkeää on että ihmiset ovat kiinnostuneita tekemään työtä ja antamaan oman innostuksensa sellaiseen käyttöön, josta on iloa ja hyötyä yhteisöille. Yhdessä tekeminen ja toimiminen ruokkivat sellaisia asioita, joista syntyy toimintaa ja myös taloudellista tulosta.”

Vapaaehtoistyön viehätys tulee kasvamaan

”Vapaaehtoistyötä tullaan organisoimaan eri järjestöjen toimesta ja työhön halukkaita löytyy entistä enemmän henkilökohtaisten arvojen muutoksen seurauksena (eli nuorison vihreys tulee näkymään käytännön toiminnassa).”

Kansalaislähtöisyyden voittokulku mediassa ja päätöksenteossa

”Sosiaalisista verkkomedioista (lehtien blogit, keskustelupalstat ym.) on opittu, että oman mielipiteen saa helposti julkiseen tietoisuuteen ja asioihin on helppo vaikuttaa. Tämä ”kansalaisen uusi omanarvontunto” alkaa näkyä muillakin sektoreilla odotuksena vaikuttamisen mahdollisuuksista ja kuulluksi tulemisesta.”

Kansalaisjärjestöjen toiminta turvattava

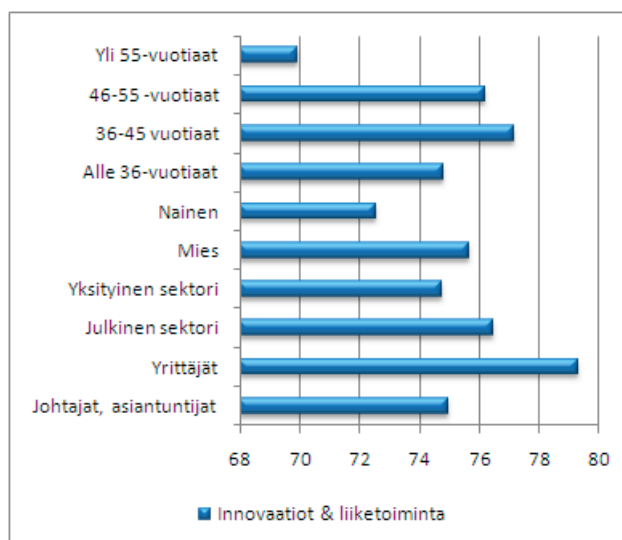
”Aktiiviset sosiaaliset verkostot tuottavat innovatiivisia, informaaleja tukijärjestelmiä. Kansalaisjärjestöjen toiminta olisi turvattava - niiden toiminta on kattavaa ja edullista ennaltaehkäisevää, matalankynnyksen sosiaalista toimintaa. Kouluista kohtaamispaikkoja ja kouluihin lisää yhteistoimintaa ja yhteisvastausta kilpailun sijaan.”

Innovaatiot ja liiketoiminta

Innovatiivisuus koetaan laajasti pienyritystoiminnan lähtökohtana. Innovaatiot syntyvät verkostoissa ja niiden synnyn edellytyksenä on vuorovaikutus useiden toimijoiden kesken. Asiakkaiden ja käyttäjien vahvempi osallistaminen innovaatiotoimintaan ja luovuuden löytäminen erilaisuuden suvaitsemisen kautta uskotaan parantavan onnistumista. Bisnesälyä ja innovaatiojohtamista kehittämällä saadaan suomalainen innovaatiotoiminta nousuun.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Innovatiivisuus käsite kulunut.

”Pienessä maassa, niukoilla resursseilla, harvoilla talenteilla, mutta muutaman miljoonan työssäkävijän kumulatiivisella - keskinertaisellakin - panoksella voidaan saada aikaan suuria, jos osaaminen voidaan kohdistaa harvoin polttopisteisiin, yrityksissä ja yhteiskunnassa. Tämä edellyttää ymmärtämistä yli sosiaalisten ja käsiterajojen. suomalaisetkin ovat ”monikielisiä ja -kulttuurisia” keskenään, jos asioita ei ymmärretä samalla tavalla. yksi keinoista on suullisen ja kirjallisen vuorovaikutuksen terminologian ja ontologioiden luonnin ja automatisoinnin kehittäminen.”

Yrittäjyys

”Suomen tulevaisuuden menestys perustuu luoviin innovaatioihin, joita yrittäjät tuovat markkinoille. Ilman kannustavaa, yrittäjähenkistä ilmapiiria Suomi jaa jalkeen innovaatio kisassa.”

Diffuusion nopeus

”Uusien muualla maailmassa tehtyjen innovaatioiden tehokkaampi ja nopeampi hyödyntäminen Suomessa. Anturit ulos maailmaan! Hyödyt koko Suomelle asuinpaikasta riippumatta.”

Avoin innovaatiopolitiikka

”Suomelle on parempi, jos maailma on avoin innovaatioille ja yhteistyölle. Siksi meidän on suosittava toimintatapoja, jotka mahdollistavat yhteistyön ja partneroinnin mahdollisimman globaalisti. Meidän on oltava globalisaation - hyvässä mielessä - eturintamassa oppimassa ja opettamassa.”

Yritysten toimintaympäristö

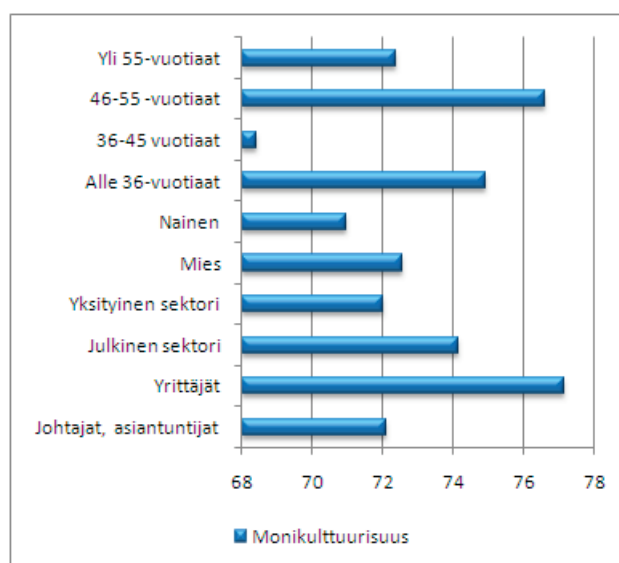
”Onko Suomen oikeasti mahdollista kehittää sellainen innovaatioympäristö, jossa yrittäjä voi kokeilla ja kehittää ideoita? Nykyinen paperisotaan keskittyvä toimintamalli ei anna mahdollisuutta nopeisiin ratkaisuihin.”

Monikulttuurisuus ja maahanmuutto

Maahanmuutto nähdään mahdollisuutena. Tarve maahanmuuttajien määrän kasvattamiseen on tulevaisuuden työvoiman ylläpitämiseksi suuri – työperäinen maahanmuutto ei saa olla kuitenkaan ainoa hyväksyttävä maahanmuuton syy. Monikulttuurisuus tulee olemaan Suomessa edelleen kasvava ilmiö, joten erilaisten kulttuurien ymmärrys on yhteiskuntamme toimivuuden edellytys. Maahanmuuton lisääntymisen tuomana haasteena on maahanmuuttajien sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan – ja paikallisten sopeutuminen heihin. Uusi sukupolvi on kasvatettava monikulttuurisuuteen, jotta he auttaisivat Suomea pärjäämään kansainvälistyvässä maailmassa. Yritysten valmiuksia monikulttuurisuuden hyödyntämiseen on parannettava.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeudet

Suomalaisen nuoriso kansainvälisessä kilpailussa

”Lasten ja nuorten kasvatuksessa ja koulutuksessa tulee huomioida että tulevat sukupolvet tulevat elämään entistä kovemmassa kansainvälisessä kilpailussa työpaikoista, koulutuksesta, jne. Mahdollisuuksia oppia kansainvälisen ja monikulttuurisen kanssakäymisen taitoja mahdollisimman nuorena tulee edistää, esim. kielitaidon, kansainvälisen vaihdon, koululaitoksen kautta mahdollisimman paljon.”

Johtajien valmiuksia monikulttuurisuuden kohtaamiseen nostettava

”Johtajien valmiuksia monikulttuurisuuden kohtaamiseen on kohotettava. Monikulttuurisuuden hyväksyminen on ’myytävä’ johtajille valmiutena yrityksen kansainvälistymiseen. Ulkomaalaisen palkkaaminen on monesti ”tuntematon riski”. Riskin ottamiseen voidaan kannustaa tuomalla julkisuuteen paljon nykyistä enemmän positiivisia esimerkkejä ulkomaalaisen työntekijän monikulttuurisen osaamisen hyödyistä.”

Monikulttuurisen yhteiskunnan rakentaminen

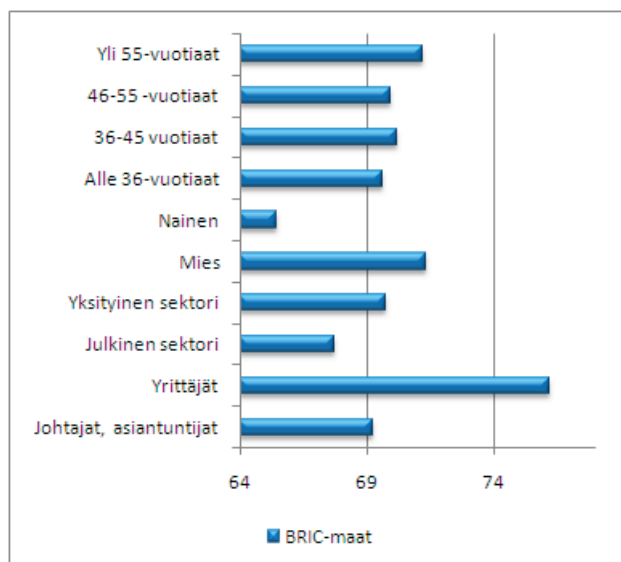
”Uusien maahanmuuttajien laadukas kotouttaminen ja jo Suomessa asuvien etnisten vähemmistöjen parempi mukaan saaminen rakentamaan suomalaista yhteiskuntaa ovat mielestäni tulevaisuudessa yhä korostuvia asioita. Lähtee liikkeelle sekä valtaväestön että maahanmuuttajien arvoista, asenteista sekä osallistumis- ja työntekomahdollisuuksista.”

BRIC-maat (Brasilia, Venäjä, Intia ja Kiina)

BRIC-maiden suhteen nähdään sekä mahdollisuuksia että uhkia. Joka tapauksessa oleellista on seurata maiden kehittymistä ja suuntautumista talouden, ympäristön ja politiikan suhteen sekä pitää riskit hallinnassa. Työvoiman siirtyminen halvempiin maihin ja edullisempien tuotteiden ryntäys markkinoille on vasta alkua. Millainen on Suomen rooli tässä pelissä ja miten muualla otetut edistysaskeleet vaikuttavat Suomeen?

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Venäjä

”Venäjä on sekä pysyvä mahdollisuus että potentiaalinen uhkatekijä. Pystymmekö arvioimaan sitä oikein ja ennakoimaan kehityksen siellä ajoissa toimiaksemme viisaasti ”

Globaali uusjako

”Kehittyvät markkinat, erityisesti Intia ja Kiina, tulevat nousemaan merkittäviksi toimijoiksi globaalissa markkinassa. Valtarakenteet muuttuvat väistämättä ja hyvinvointi sekä valtasuhteet menevät uuteen jakoon pitkällä aikavälillä. Kulttuurien törmäämiset ovat myös väistämättömiä.”

Aasian maiden (Etelä-Korea, Kiina , Intia) kilpailu

”Aasian maiden edulliset ja laadukkaat tuotteet valtaavat asemia esimerkiksi suomalaisilta yrityksiltä, joiden työvoima ikääntyy, eläköityy ja on taloudellisesti kallista. Jäykkä työmarkkinamekanismi tekee suomalaisten yritysten aseman entistäkin haasteellisemmaksi.”

Opettele kiinaa, jos haluat olla pomo... ..

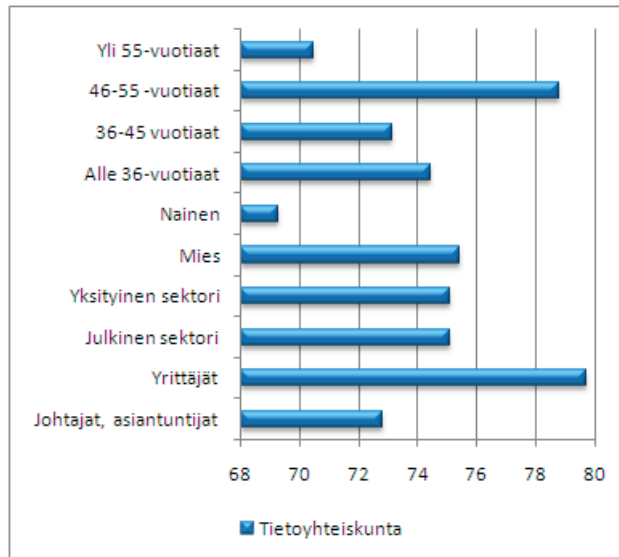
”tai opettele johtamaan huippuosajien organisaatiota, jos haluat suomalaisia alaisia.”

Tietoyhteiskunta

Suomalaisella tietoyhteiskunnalla on vastuu tuottaa kaikille tasa-arvoiset oppimismahdollisuudet ja arvostaa jokaisen osaamispotentiaalia. Haasteena on saada riittävästi koulutettuja osaajia tietoyhteiskunnan tarpeisiin. Vaikka oleellista on tietoteknisen infrastruktuurin ja siihen liittyvien palveluiden ja koulutusrakenteiden kehittäminen, tietoyhteiskunnan perustana pidetään kuitenkin ihmisten hyvinvointia. Tiedon tuottaminen, sen hallinta ja käsittely sekä tiedon suojaamiseen liittyvät termit haastavat meitä tulevaisuudessakin. Miten saataisiin tietoyhteiskunnan toimintamallit julkiseen hallintoon?

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutuminen

”Tietoyhteiskunnassa kaikkien osaamispotentiaali on tärkeä saada esiin. Koulutus voi ehkäistä ylisukupolvista syrjäytymistä.”

Digitaalisen ja fyysikaalisen maailman rajapinta

”Informaatio- ja tietoliikenne verkot mahdollistavat digitaalisten palvelujen saatavuuden paikasta ja ajasta riippumatta. Mobiiliteknologiat ovat tunnetusti merkittävä mahdollistaja digitaalisten palvelujen ja digitaalisen sisällön saavutettavuudelle. Suomalaisella teollisuudella ja yhteiskunnalla on mahdollisuus olla edelläkävijä uusissa ratkaisuisissa ja palveluissa. Uusi mahdollisuus syntyy, kun yhä useampiin pieniin laitteisiin voidaan sulauttaa älykkyyttä (sähköisiä merkkejä (tags), antureita, muistia, prosessoreita ja radioita). Syntyy uusia ratkaisuja teollisuudelle, logistiikalle jne. mutta myös uusia palveluja kuluttajille.”

Tietotekninen osaamisvaje

”Tietotekniikan osaajien koulutus ei riitä koko työvoiman koulutuksessa. Sen lisäksi tällaisten asioiden johtamiseen tarvitaan pitkän ajan kokemus: tieto että pyörä on jo keksitty aiemmin ettei tuule hukkaressuja. tietotekniikkaa opetetaan liian kapea-alaisesti: joko eksperteille tai kevytpetuksena. Laskennallisen tieteen tunkeminen joka alalle vaatii osaajia joita ei ole; Suomen on näin vaikea kehittää korkeatasoisia tuotteita kansainväliselle kentälle.”

Tietoturva ja tietosuojat

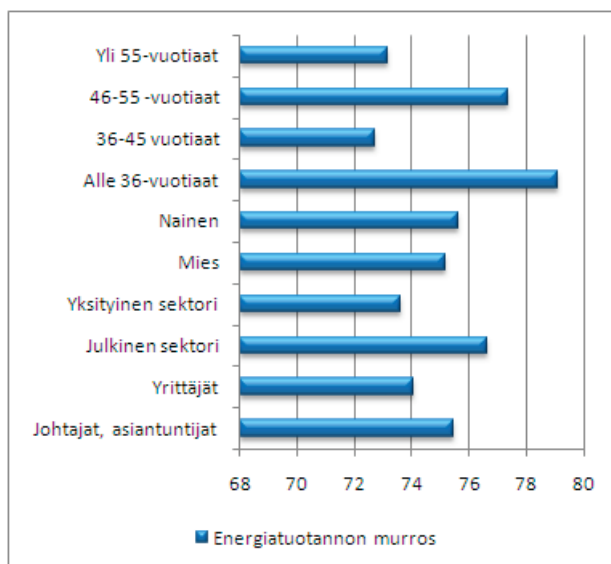
”Tietoturvan ja tietosuojan merkitys kasvaa koko ajan. Suomi on pitkälle digitalisoitu ja verkottunut maa. Uhat ja mahdollisuudet on tajuttava ajoissa sekä toimittava.”

Energiatuotannon murros

Pienenevät resurssivarat ja energian hinnan nouseminen rajoittavat ideologiaa jatkuvasta kasvusta. Energiaa on saatava tulevaisuudessa yhä enemmän ja enemmän uusiutuvista ja vaihtoehtoisista luonnonvaroista. Suomen on arvioitava aktiivisesti omia energiavalintojaan ja -päättöksiään ja panostettava energiatehokkuuteen – sähkön ja raaka-aineiden saaminen kun on varmistettava tulevaisuudessakin. Suomihan voisi toimia alhaisemman energiankulutuksen ja sen suosimisen edistäjämaana!

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Tulevaisuuden energia-valinnat

”Miten Suomen lähiympäristön taloudelliset ja poliittiset muutokset vaikuttavat Suomen tulevaisuuden energia-valintoihin.”

Energia ja ympäristö

”Öljyn hinnan tavoitellessa 150 dollaria tynnyriltä useat eri energiamuodot ja -lähteet tulevat todellisiksi vaihtoehdoiksi. Samalla ilmastonmuutos kaikessa käsin kosketeltavuudessaan alkaa puhutella viimeisiäkin talouskasvun airueita. On kaikki syy odottaa energiateknologian yltävän samanalaiseen nosteeseen kuin mitä tietotekniikka Internetin myötävalikutuksella koki 90-luvun lopussa.”

Ilmastonmuutos. Energjakysymys. Materiaalitehokkuus

”Suomen on kyettävä vastaamaan EU:n asettamiin ilmastotavoitteisiin. Tämä ei onnistu ilman panostamista energiatehokkuuteen ja materiaalitehokkuuteen.”

Ympäristön laatu ja tuotteiden eettiset arvot

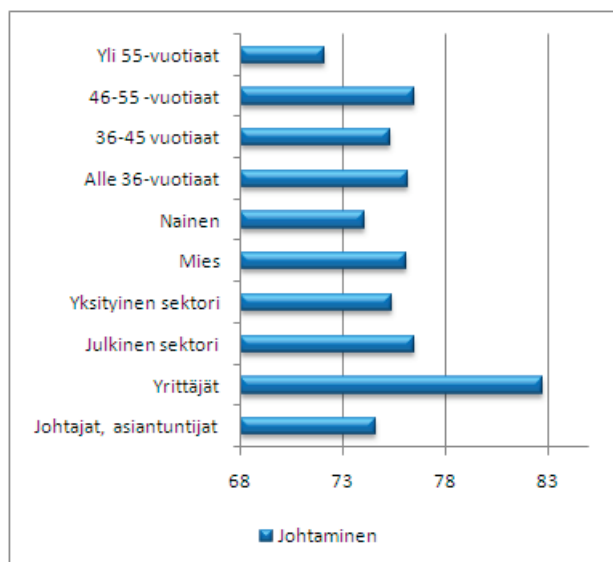
”Suomalainen yhteiskunta voi olla sekä esimerkkinä että aktiivisena kehittäjänä sellaisille ratkaisuille yhteiskunnassa ja teollisuudessa, jotka edistävät alhaisempaa ympäristön kuormitusta ja energiankulutusta. Tällaisten ratkaisujen taloudellinen merkitys tulee kasvamaan kansainvälisessä yhteistyössä ja tulevaisuuden tuotteilta vaaditaan ekologista ja eettistä sertifikaattia.”

Johtaminen

Tulevaisuudessa tarvitaan erityisesti osaamista asiantuntijoiden, osaamisen ja muutoksen johtamisessa. Ihmisten johtaminen ajaa kaiken muun edelle. Arvostava suhtautuminen työntekijöihin ja heitä motivoiva johtamistapa parantavat myös työilmapiiriä ja edistävät työhyvinvointia. Monikulttuurisen työympäristön johtaminen on tulevaisuuden cv:ssä näkyvä merkintä.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Miten johtaa asiantuntijoita?

”Miten säilyttää johtajan status organisaatiossa, jossa kaikilla on korkea koulutus ja osaamista?”

Johtajien valmiuksia monikulttuurisuuden kohtaamiseen nostettava

”Johtajien valmiuksia monikulttuurisuuden kohtaamiseen on kohotettava. Monikulttuurisuuden hyväksyminen on ”myytävä” johtajille valmiutena yrityksen kansainvälistymiseen. Ulkomaalaisen palkkaaminen on monesti ”tuntematon riski”. Riskin ottamiseen voidaan kannustaa tuomalla julkisuuteen paljon nykyistä enemmän positiivisia esimerkkejä ulkomaalaisen työntekijän monikulttuurisen osaamisen hyödyistä.”

Uusi johtaminen

”Mittarien avulla johtaminen ei enää toimi. On opittava johtamaan ihmisiä, ei numeroita.”

Hyvä johtaminen perustuu kunnioitukseen ja esimerkkiin

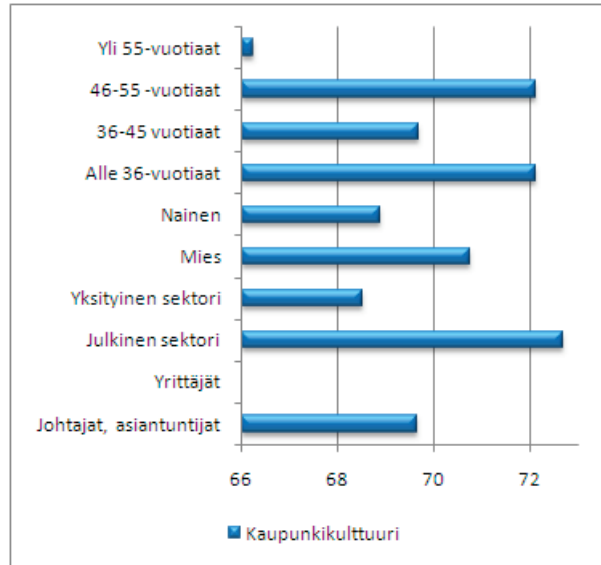
”Latteaa, mutta totta: tulevaisuudessa ihmiset ovat yhä keskeisempi kaiken toiminnan resurssi. Työvoiman niukkeneminen, nouseva osaamistaso ja yhä paremmat mahdollisuudet valita työ- ja asuinpaikka, asettaa suuria vaatimuksia ihmisten johtamiselle. Onnistunut johtaminen voi perustua vain motivointiin, ei käskemiseen. Ihmisiä voi motivoida vain kunnioittavan suhtautumisen pohjalta.”

Kaupunkikulttuuri

Kaupungit pursuavat ihmisiä ja kaupunkirakenteet tiivistyvät – mihin mahtuu luonto? Kaupunkien palveluja tehostetaan monimuotoisuus säilyttäen. Asukkaita kuullaan kaupunkisuunnittelussa ja heidän asuintyytyväisyydestään ollaan kiinnostuneita. Naapuri- ja lähioaktiivisuutta herätetään henkiin. Rakentamisessa on kestävä periaatteet, ja julkiseen liikenteeseen panostetaan.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Kaupunkilaisen elinympäristö

”Kaupunkisuunnittelussa tulee entistä enemmän kuulla myös kaupunkilaisten mielipiteitä. Erilaisia virallisia kuulemistilaisuuksia tulee täydentää nettikyselyillä, äänestyksillä, asukasyytyväisyyssmittauksilla jne. Yhteistyötä kaupunkien välisessä suunnittelussa tulee kehittää kaikin tavoin.”

Elävät ja aktiiviset kaupunkitilat

”Kaupunkimainen elämäntapa vaatii yhteisiä tiloja, jossa asukkaat voivat kohdata. Tilojen tulee yhdistää eri ikäisiä, eri koulutustaustan ja erilaisen arvomaailman omaavia asukkaita.”

Julkisen liikenteen tehostaminen ja houkuttelevuus

”Julkisen liikenteen ympäristöystävällisyyden kehittäminen, houkuttelevuus, tavoitettavuus ja turvallisuus, julkisen liikenteen käyttö työmatkaliikenteessä tuettava verokäytännöillä, ympäristöystävällisellen polttoaineille ja tekniikalle pienemmät verot kuin nykyteknologialle. Pyöräilyn ja jalankulun turvallisuus ja viihtyisyys taattava kaupungissa.”

Luonto voimavarana ja virkistyksen tarjoajana

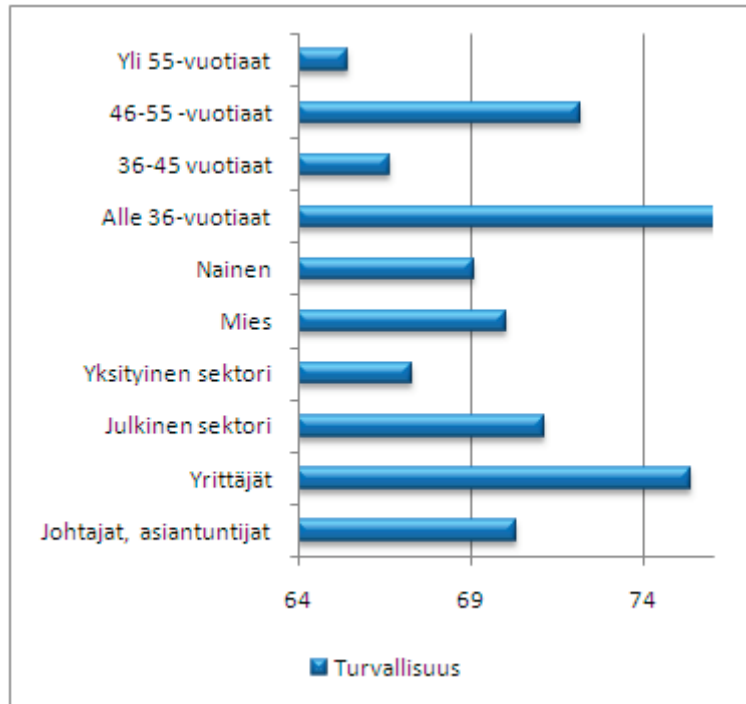
”Kaupungistuminen jatkuu ja etäisyys luonnosta kasvaa. Siksi pitää miettiä, miten saamme luonnon voimaa tuovan energian takaisin kaupunkilaisten kotiin. Elämyksellisyys ja yhteys perusvoimiin on tärkeää. Samalla autoilun liikuntaa passivoiva vaikutus pitää korvata intohimolla liikkumiseen (myös urheiluun).”

Turvallisuus

Turvallisuutta on katsottava monesta eri suunnasta ja mietittävä sen subjektiivista muodostumista. Turvallisuutta tulee edistää liikenteessä, asuinympäristössä sekä kasvuympäristössä ja perheissä. Suomi koetaan turvallisena maana asua, ja siihen on panostettava jatkossakin. Tietoturvallisuuden kehittämistä ei tule unohtaa hetkeksikään.

Teeman taustaryhmäkohtaiset tärkeydet

Turvallinen kasvuympäristö -> eheä persoonallisuus

”Turvallinen ja kannustava kasvuympäristö, jossa on myös virikkeitä, jotka saavat lapsen kiinnostumaan itsensä kehittämisestä, lienee erittäin tärkeää sen kannalta, että lapsesta voi kehittyä eheä ihminen, joka kykenee elämään balansoidusti ja tuottavasti hektisen liike-elämän paineissa ja hyödyntämään muutosta - sen sijaan, että kokisi paineet musertavina tai ryhtyisi muutoksen ja kehittämistointien vastustajaksi.”

Turvallisuus

”Turvattomuus tulee varmasti lisääntymään kun köyhät köyhtyvät ja rikkaat rikastuvat, terrorismi on tullut jäädäkseen samoin kuin isot luonnonkatastrofit.”

Suomi turvallisen asumisen mallimaa

”Houkuttelaksemme ulkomaalaisia perheitä asumaan Suomeen, monikaan ei tiedä, että Pohjoismaat ovat niitä viimeisiä saarekkeita, missä esim. lapset voivat olla yksin ulkona. Sama turvallisuus koskee myös vanhuksia. Tätä turvallisuutta tulisi markkinoida enemmän.”

Turvallisuus

”Miksi emme hyödynnä turvallisuutta kilpailuetuna?”

